

DEPARTEMENTET

J.nr. M 1034-0364

Den 29. november 2004

Miljøministerens supplerende besvarelse af spørgsmål nr. 4 (L 60 – bilag 5) stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 16. november 2004.

Spørgsmål nr. : 4

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 15. november 2004 fra Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole, jf. L 60 – bilag 5.

Svar:

Som nævnt i mit svar af 22. november 2004 har jeg forelagt spørgsmålet, som rejses side 7, 2. og 3. afsnit, i henvendelsen af 15. november 2004 fra Oluf Jørgensen, om lovforslagets generelle undtagelse for sager inden for strafferetsplejen for Justitsministeriet, som har udtalt følgende:

”Som det fremgår side 7 i henvendelsen af 15. november 2004 fra Oluf Jørgensen, opretholder lovforslaget den generelle undtagelse for sager inden for strafferetsplejen, jf. lovforslagets § 2, stk. 3, 3. pkt., som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 3. I denne bestemmelse hedder det, at ”bestemmelserne i 1. og 2. pkt. gælder ikke for sager omfattet af § 2, stk. 1, 1. pkt., i lov om offentlighed i forvaltningen.”

I den nævnte henvendelse anføres det, at der efter bl.a. direktiv nr. 2003/4 om offentlig adgang til miljøoplysninger – som lovforslaget tilsigter at gennemføre – alene er adgang til undtagelser, når de er nødvendige af hensyn til efterforskningen, og at lovforslagets generelle undtagelse for sager inden for strafferetsplejen således er i strid med direktivet.

Det anføres endvidere, at undtagelsen for sager inden for strafferetsplejen indebærer, at miljøsager, der er anmeldt til politiet, kan hemmeligholdes, og at sagerne, hvis de henlægges af politiet eller afgøres med et bødeforlæg, kan forblive hemmelige.

I anledning af det, der er anført i henvendelsen, bemærkes følgende:

1. Offentlighedsloven fastslår, at enhver som udgangspunkt kan forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling. Det fremgår dog af loven, at visse sagstyper, dokumenter og oplysninger er undtaget fra aktindsigt.

Offentlighedslovens § 2 regulerer lovens almindelige anvendelsesområde, og bestemmelsen i § 2, stk. 1, 1. pkt., fastsætter, at loven ikke gælder for sager inden for strafferetsplejen.

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., svarer til den tidligere gældende § 6, stk. 1, i lov nr. 280 af 10. juni 1970 om offentlighed i forvaltningen.

Det udvalg, der afgav betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision, nedsatte en særlig arbejdsgruppe til behandling af spørgsmålet om adgangen til at blive gjort bekendt med dokumenter i sager inden for strafferetsplejen. Om spørgsmålet anføres i betænkningen, side 105, følgende om den dagældende § 6, stk. 1:

”Efter arbejdsgruppens opfattelse bør der ikke i forbindelse med lovrevisionen ske nogen ændring af offentlighedslovens § 6, stk. 1, i det omfang, den afskærer offentligheden fra at blive bekendt med dokumenter i sager inden for strafferetsplejen. Arbejdsgruppen lægger herved afgørende vægt på, at hensynet til retshåndhævelsens effektivitet, herunder navnlig til efterforskningen, samt til enkeltpersoners forhold i almindelighed vil være til hinder for, at offentlighedsprincippet udstrækkes til de af undtagelsesbestemmelsen omfattede sagstyper.

...

Af de grunde, som arbejdsgruppen nærmere har redegjort for, kan udvalget tiltræde, at adgangen til aktindsigt efter reglerne i offentlighedslovens kapitel 1 hverken helt eller delvist bør udstrækkes til at gælde for sager inden for strafferetsplejen. Udvalget finder det således utvivlsomt, at både særlige strafferetsplejemæssige hensyn og hensynet til privatlivets fred i helt overvejende grad nødvendiggør, at dokumenter i sådanne sager unddrages offentlighed.”

2. Som det fremgår af de citerede afsnit fra betænkningen, er det navnlig hensynet til efterforskningen og til enkeltpersoners forhold, der er baggrunden for, at sager inden for strafferetsplejen er undtaget fra aktindsigt efter offentlighedsloven.

Som eksempler på sager, der er omfattet af undtagelsesbestemmelsen, kan bl.a. nævnes sager om politiets efterforskning af lovovertrædelser og anklagemyndighedens udøvelse af funktioner i forbindelse med en straffesags behandling ved domstolene, herunder afgørelsen af tiltalespørgsmålet.

Om forholdet til direktiv nr. 2003/4 om adgang til miljøoplysninger bemærkes, at sager inden for strafferetsplejen, der behandles hos politiet og anklagemyndigheden – og således også bl.a. sager om politiets efterforskning af miljølovsovertrædelser – efter Justitsministeriets opfattelse ikke er omfattet af anvendelsesområdet for det nævnte direktiv, da direktivet er vedtaget med hjemmel i artikel 175 i EF-traktaten. EF-traktaten giver således efter Justitsministeriets opfattelse ikke Fællesskabet kompetence til at regulere det strafferetlige område, herunder heller ikke spørgsmålet om adgang til aktindsigt i politiets og anklagemyndighedens straffesager. Det kan i den forbindelse oplyses, at Danmark og en række andre medlemsstater i en verserende sag for EF-domstolen, som Kommissionen har anlagt mod Rådet, har afgivet indlæg om, at Fællesskabet ikke har kompetence til at fastsætte regler af strafferetlig eller straffeprocessuel karakter.

3. Straffesager, der efter særlig hjemmel behandles af andre administrative myndigheder end politi og anklagemyndighed, er også undtaget fra retten til aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt. Det vil sige, at undtagelsen bl.a. omfatter sager, hvor der er hjemmel for sådanne myndigheder til administrativt at pålægge bøder, jf. John Vogter, Offentlighedsloven med kommentarer (1998, 3. udgave), side 78.

Med hensyn til en sag, der efterforskes af en anden forvaltningsmyndighed end politiet, antages det, at sagen som udgangspunkt først vil være at betragte som en sag inden for strafferetsplejen fra det tidspunkt, hvor sagen er overgivet til politiet. Det gælder, selv om sagen forud for overgivelse til politiet er blevet behandlet af vedkommende forvaltningsmyndighed med henblik på stillingtagen til netop dette spørgsmål, jf. John Vogter, a.st., side 82.

Hvis en myndighed har overgivet en sag til politiet, vil eventuelle kopier af de fremsendte akter, der fortsat beror hos den pågældende myndighed, være omfattet af undtagelsesbestemmelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt. Akter, som myndigheden har skønnet uden betydning for straffesagen og derfor ikke har fremsendt til politiet, er derimod ikke omfattet af bestemmelsen, jf. John Vogter, a.st., s. 81 f. Akterne er endvidere kun undtaget, såfremt de er indgået og udelukkende benyttes i en sag inden for strafferetsplejen. Hvis en straffesags akter udlånes til brug for en sag uden for strafferetsplejen, vil en begæring om aktindsigt i denne sag således ikke kunne afslås med hjemmel i § 2, stk. 1, 1. pkt., jf. John Vogter, a.st., side 84. Det samme gælder, hvis en myndighed – efter at have sendt sagen til politiet – anvender dokumenter fra sagen i en anden sammenhæng, f.eks. i forbindelse med en fortsat tilsynssag.

4. Som det fremgår af det ovenfor anførte, vil det afgørende for, om en sag, der behandles af andre myndigheder end politiet og

anklagemyndigheden, er omfattet af offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., være, om der foreligger efterforskningshensyn, der kan begrunde dette, jf. herved også de under pkt. 1 citerede bemærkninger fra betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision.

Hertil kommer, at forvaltningsmyndighederne efter gældende ret i almindelighed er forpligtet til – i forhold til materiale, der efter offentlighedslovens undtagelsesbestemmelser kan undtages fra aktindsigt – at vurdere, om der bør meddeles aktindsigt efter princippet om mer-offentlighed, og i den forbindelse afveje hensynet til offentlighed over for de hensyn, der ligger bag vedkommende undtagelsesbestemmelse.

På den baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at bestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 3, 3. pkt., er forenelig med direktiv nr. 2003/4 om adgang til miljøoplysninger.

Justitsministeriet finder dog, at der kan være anledning til i lovforslagets § 2, stk. 3, 3. pkt., at indføje, at bestemmelsen alene vedrører sager inden for strafferetsplejen, der behandles af politiet og anklagemyndigheden. I så fald vil bestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 3, 3. pkt., kunne formuleres således: ”Bestemmelserne i 1. og 2. pkt. gælder ikke for sager omfattet af § 2, stk. 1, 1. pkt., i lov om offentlighed i forvaltningen, som behandles af politiet og anklagemyndigheden.”

Som opfølgning herpå kan jeg oplyse, at jeg den 29. november 2004 har oversendt et ændringsforslag, som foreslået af Justitsministeriet.